

40-LECIE PRACY NAUKOWEJ PROF. DRA ADAMA PASZEWSKIEGO

W ubiegłym roku minęło 40 lat pracy naukowej prof. dra Adama Paszewskiego. Z tej okazji w dniu 20 kwietnia 1969 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego poświęcone życiu i działalności

Jubilata. W posiedzeniu udział wzięli Przewodniczący PTB, rektorzy wyższych uczelni lubelskich, przedstawiciele towarzystw naukowych i liczne grono uczniów i przyjaciół.

Profesor Paszewski urodził się w wigilię Bożego Narodzenia 1903 roku w Warszawie. W roku 1922 ukończył Gimnazjum Klasyczne im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Studia uniwersyteckie odbywał w Poznaniu na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym miejscowego uniwersytetu. Już jako student pracował w Zakładzie Paleontologii UP interesując się fauną okresu kredowego. Po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów wyższych w roku 1925 przenosi się do Katedry Botaniki Ogólnej, gdzie pracuje pod kierunkiem prof. dra Adama Wodziczki. W roku 1926 uzyskuje stopień doktora filozofii w zakresie botaniki na podstawie rozprawy pt. *Analiza pyłkowa torfowisk Zachodniej Polski* i równocześnie zostaje mianowany adiunktem w Katedrze Botaniki Ogólnej UP.

W roku 1933 przechodzi jako „horti botanicus“ do Ogrodu Botanicznego w Poznaniu i podejmuje wykłady z botaniki, fizjologii roślin i ogólnej hodowli roślin w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu. W tym okresie kilkakrotnie wyjeżdża do znanych ośrodków botanicznych Francji, Szwecji, Anglii, Niemiec i Bułgarii.

W roku 1939 dzieli los wielu Polaków, mieszkańców zachodnich dzielnic Polski, i zostaje z rodziną wysiedlony przez Niemców do tzw. Generalnej Gubernii. Osiedla się w Hrubieszowie, tam do roku 1942 pracuje jako ogrodnik Wydziału Powiatowego, a później w Werbkowicach, jako kierownik Rolniczo-Ogrodniczej Stacji Doświadczalnej należącej do Lubelskiej Izby Rolniczej.

Medal pamiątkowy z okazji czterdziestolecia pracy naukowej prof. dra Adama Paszewskiego. Projekt i wykonanie Zbigniew Józwiak z Lublina (medal cięty w drewnie — grusza, 9 cm, 1 egz.). Lublin, kwiecień 1969 r.

Po wyzwoleniu Ziemi Lubelskiej zgłasza się do pracy w nowo utworzonym Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Podejmuje obowiązki adiunkta w Katedrze Fizjologii Roślin, kierowanej przez prof. dra Bronisława Niklew-

skiego. W kwietniu 1945 r. zostaje zastępcą profesora, a po przejściu prof. Niklewskiego do Poznania, kierownikiem Katedry, którą kieruje do dnia dzisiejszego.

W czerwcu 1945 r. habilituje się z botaniki ogólnej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMCS na podstawie rozprawy pt. *Uwagi o historii lasów na Pomorzu w świetle analizy pyłkowej*. Dnia 24 lipca 1946 r. dekretem Prezydenta Krajowej Rady Narodowej zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w listopadzie 1960 r. Rada Państwa mianuje Go profesorem zwyczajnym.

Profesor Paszewski jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego od początku jego istnienia. W okresie międzywojennym przez kilka lat sprawował funkcję sekretarza Oddziału Poznańskiego, po wojnie był współorganizatorem Oddziału Lubelskiego i jego prezesem do chwili obecnej. Bierze udział w pracach licznych towarzystw naukowych, pracuje w wielu komisjach wydziałowych i senackich, jest członkiem Komitetu Botanicznego II Wydziału i Komitetu Hodowli i Uprawy Roślin V Wydziału PAN.

W maju 1957 r. Senat UMCS wybiera Go swoim rektorem. Po upływie 3 letniej kadencji zostaje na następny okres wybrany prorektorem.

Szczególnie duże zasługi w zakresie kształcenia kadry naukowej zamykają się liczbą około 70 magistrów, 10 doktorów i 8 docentów, z których 4 jest już profesorami. W uznaniu zasług dla rozwoju kadry naukowej został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz nagrodą I stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego.

Dorobek naukowy Profesora reprezentuje 45 publikacji. Są to rozprawy i artykuły naukowe dotyczące różnych dziedzin nauki. W okresie poznańskim są to przede wszystkim prace palinologiczne. Okres lubelski obejmuje zagadnienia fizjologii roślin, biofizyki i historii botaniki, której jest wybitnym znawcą. Duży wachlarz zainteresowań Jubilatą jest odbiciem twórczego niepokoju i niezwyklej intuicji w poszukiwaniu oraz rozwijaniu nowych kierunków badawczych. Dość powiedzieć, iż z Katedry Fizjologii Roślin „wypączkowały“ Katedry Mikrobiologii oraz Biochemii, które później rozwinęły się w oddzielne specjalizacje. W kierowanej przez siebie katedrze rozwinął przed kilku laty badania biofizyczne, utworzył pracownię, skupił w niej grupę młodych badaczy, prowadzących z zakresu biofizyki wykłady i ćwiczenia dla coraz większej grupy studentów.

Niezwykłe, charakterystyczne dla Jego osobowości, poczucie humoru oraz życzliwość czynią kontakt z Nim i współpracę szczególnie łatwą, miłą i przyjemną. Otwarta zawsze postawa wobec wielu aktualnych spraw powodują, że zdziałał w życiu bardzo dużo. Stąd też zarejestrowanie i uwypuklenie nawet najistotniejszych zasług Profesora jest trudne. Podkreślano je na jubileuszowym posiedzeniu w słowach niezwykle ciepłych, w manifestowanych wyrazach wdzięczności i podziękowań za 40-letni trud dla dobra botaniki i kształcenia kadr naukowych. Życzono Jubilatowi wielu dalszych owocnych lat pracy.

BIBLIOGRAFIA PRAC PROF. DRA ADAMA PASZEWSKIEGO

1926. *Przyczynek do znajomości fauny w kredzie okolic Miechowa*. Kosmos, 51: 1—3.
1927. *Analiza pyłkowa torfu międzylodowcowego z Szeląga pod Poznaniem*. Przyroda i Technika, 4: 135—136.
1928. *Pollenanalytische Untersuchung einiger Moore in Nordwest-Polen*. Acta Soc. Bot. Pol., 5: 353—366.
1930. *Pollenanalytische Untersuchung des Torfmoores in Lututów bei Wieluń*. Acta Soc. Bot. Pol., 7: 329—335.
1930. *Dynamical laws in the development of forests*. V Intern. Bot. Congress, Cambridge. Abstracts of communications.
1931. *Znaczenie biologii dla społeczeństwa*. Czasopismo Przyrodnicze 5: 270—276.
1932. *Die biologische Struktur des Buchenwaldes in Kąty bei Oborniki*. Acta Soc. Bot. Pol., 9, Suppl.: 95—99.
1934. *Uwagi o historii lasów na Pomorzu w świetle analizy pyłkowej*. Acta Soc. Bot. Pol., 11, Suppl.: 263—284.
1936. *Materiały do historii lasów Puszczy Białowieskiej*. Roczn. Nauk Roln. i Leśn. 36: 59—67 (współaut. F. Poznański).
1947. *Wyniki doświadczeń polowych nad obrączkowaniem i nacinaniem pomidorów*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. E, 2: 29—55 (współaut. W. Kaszewska).
1948. *Obrączkowanie i nacinanie pomidorów jako metoda zwiększania plonów owoców*. Przgl. Ogrodn. 25: 168—171.
1948. *Teorie o życiu*. Myśl Współczesna 4(23), 114—120.
1949. *Ślady interglacjalu w Łańcuchowie nad Wieprzem*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. B, 4: 271—286.
1951. *Wpływ obrączkowania na owocowanie pomidorów*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. E, 6: 361—381 (współaut. J. Piasecka i S. Grzesiuk).
1952. *Badania wstępne nad obrączkowaniem dyniowatych*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. E, 7: 1—12 (współaut. H. Filipek i M. Gulińska).
1954. *Poglądy Linneusza na powstawanie gatunków*. Acta Soc. Bot. Pol., 23: 195—215.
1957. *Wpływ frakcji humusowych na wzrost koleoptile owsa*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. C, 12: 1—13 (współaut. J. Trojanowski i A. Łoborzewska).
1958. *Karol Linneusz*. Wiad. Bot., 2: 119—128.
1957. *Przemówienie inauguracyjne rektora UMCS prof. dra Adama Paszewskiego*. [W:] Spis wykładów i skład osobowy UMCS na rok akad. 1957/58 Lublin, 7—10.
1958. *400-lecie Uniwersytetu w Jenie*. Kamena, 25: 20(162), 5.
1958. *Przemówienie inauguracyjne rektora prof. dra Adama Paszewskiego*. [W] Spis wykładów i skład osobowy UMCS na rok akad. 1958/59. Lublin, 11—18.
1959. *The application on the electroencephalograph for the measurements of changes of electric potential differences in plants*. Acta Soc. Bot. Pol., 28: 373—378.
1959. *Influence of an Enzyme Extract from the Larvae of Galleria mellonella together with Penicillin or Sulphathiazole on the Growth of Mycobacterium tuberculosis 607*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. C, 14: 435—438.
1960. *Stulecie „On the Origin of Species“*. Wiad. Bot., 4: 211—222.
1960. *Sprawozdanie ustępującego rektora prof. dra Adama Paszewskiego z działalności naukowej UMCS roku akad. 1958/59*. [W:] Spis wykładów i skład osobowy UMCS na rok akad. 1959/69. Lublin, 9—16.
1961. *Biological Activity of Some Humic Fractions isolated by Means of Partition Chromatography*. Nature, 190: 277 (współaut. J. Trojanowski i A. Łoborzewska).
1961. *Badania nad wpływem obrączkowania chmielu na plon oraz wartość technologiczną surowca*. Biul. Lub. Tow. Nauk., 1: 151—158 (współaut. L. Zub).

1961. *Wpływ nakrywania gleby papą i obrączkowania na plony melonów*. Biul. Lub. Tow. Nauk., 1: 149—150 (współaut. T. Vorbrot i P. Wiśniewski).
1961. *Investigation of Electric Potentials in Plants*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. C, 16: 141—154 (współaut. Z. Królikowska).
1962. *Experiments on the Activity of Several Extracts from the Larvae of Galleria mellonella L. on Mycobacterium tuberculosis 607*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sec. C, 17: 453—461 (współaut. B. Dudziak i Z. Józwick).
1962. *O zadaniach biofizyki*. [W:] Spis wykładów i skład osobowy UMCS na rok akad. 1961/62. Lublin, 27—35.
1962. *Niewiadome współczesnej biologii*. [W:] Księga Konferencji Naukowej w Kazimierzu nad Wisłą, poświęconej zagadnieniu „Nauki społeczne a postęp techniczny” 26—30 maja 1960, Lublin, 91—98.
- 1963/64. *Sulphathiazole and Sulphametazine in Investigations on the Action of Extracts of the Larvae of Galleria mellonella L. on Mycobacterium tuberculosis 607*. Folia Soc. Sci. Lub., sec. B, 3—4: 35—38 (współaut. B. Dudziak i Z. Józwick).
- 1963/64. *The Effect of Extracts from the Larvae of Galleria mellonella L. on the Growth of Acid-fast Bacteria*. Folia Soc. Sci. Lub., sec. B, 3—4: 39—43 (współaut. B. Dudziak i J. Jarosz).
1964. *Rozwój pojęcia gatunku w biologii*. Znak, 16: 115(1), 19—30.
1966. *The Effect of Physiological Drought on Bioelectrical Potentials in Avena sativa L. coleoptiles*. Studia Biophys. 2: 103—105 (współaut. T. Zawadzki).
1967. *Über den Einfluss von Extracten aus den Raupen von Galleria mellonella L. sowie von Bacillus gallerae nr 7-Metaboliten auf Mycobacterium sp.* V Intern. Kongress für Chemotherapie, Wien, 26 Juni-1 Juli 1967, A V-1/14, 563—565.
1968. *Ionic Relations and Electrophysiology of Single Cells of Characeae*. Acta Soc. Bot. Pol., 37: 327—336 (współaut. J. Stolarek i T. Gębał).
1968. *Elektrischer Widerstand der Haferkoleoptile*. Studia Biophys., 8: 227—234.
1968. *Les problèmes physiologique dans De Vegetabilibus et plantis libri VII D'Albert von Lauingen*. Actes du XIe Congres International d'Histoire des Sciences. Varsovie—Toruń—Kielce—Cracovie, 24—31 Aout 1965. Warszawa, 5: 321—330.
1968. *Albert z Lauingen jako botanik*. Studia i Materiały do Dziejów Nauki Polskiej, sec. B, 14: 3—24.
1969. *Kielkowanie starych nasion*. Wszechświat, 4(2008), 108—109.

Skrypty

1936. *Wskazówki do ćwiczeń z fizjologii roślin*. Poznań. Państwowa Szkoła Ogródnictwa.
1937. *Ogólne zasady hodowli roślin*. Poznań. Państwowa Szkoła Ogródnictwa.
1938. *Zarys fizjologii roślin dla ogrodników*. Poznań. Państwowa Szkoła Ogródnictwa.

Prace redakcyjne i przekłady

1958. Curtis O. C., Clark D. G.: *Wstęp do fizjologii roślin*. Tłum. A. Paszewski [i in.]. Red. A. Paszewski. Warszawa, PWRiL.
1965. Fritz-Niggli H.: *Radiobiologia*. Red. A. Paszewski. Warszawa, PWN.